walkway at the site of trench 10, and the remains of a masonry structure at the site of trench 11 (Figs. 3, 7), are connected with the wooden buildings that existed on Tauras Hill when it was owned by Count A. Tiškevčius and with the first Tauras Hill Park project initiated by A. Tiškevičius himself. Isolated late 16th–17th-century archaeological finds were discovered in trench 2 and test pits 4, 12, and 18.

Ugnius Budvydas

Kalniškių senkapis

2020 m. atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai senkapio, vadinamo Antanavičiaus žvyrduobe (UK 6391) (Mažeikių r., Šerkšnėnų sen.), teritorijoje. Tyrimus inicijavo KPD, siekiant patikslinti objekto vertingąsias savybes ir teritorijos ribas. Senkapio saugoma teritorija (65x55 m dydžio) nustatyta nedidelėje lapuočiais ir pušimis apaugusioje kalvelėje. V pusėje kalvelės šlaitai 3–4 m aukščio, R, ŠR, PR pusė nuardyta kasant žvyrą. Senkapis stipriai suardytas tiesiant kelią (K. Pliaterio gatvę), kuris paminklą dalija į dvi dalis. Jame taip pat gausu bulviarūsių.

2020 m. spalio mėnesį senkapio teritorijoje bei aplinkoje metalo ieškikliais žvalgytas apie 5300 m^2 plotas (1 pav.). Žvalgymų metu aptiktas tik vienas archeologinis radinys – įvijinis žiedas, kuris preliminariai datuotas XV–XVI a. Tolesniame tyrimų etape kalvoje ištirtos 5 perkasos – iš viso 50,8 m^2, išdėstytos abipus kelio. Teritorija apaugusi medžiais, krūmais, o paviršiuje gausu bulviarūsių, tad perkasos buvo įterpiamos ten, kur jas buvo galima ištirti. Kalvos R, Š ir V dalyse ištirtose perkasose 1, 2, 4 ir 5 kapų ar archeologinių radinių neaptikta. Vienintelis griautinis kapas rastas kapinyno P dalyje, perkasoje 3.

Perkasoje 3 paviršių dengė iki 5 cm storio lapų, spyglių ir smulkių šakų sluoksnis. Giliau kastas 20–25 cm storio miškožemis – šviesiai pilkas smėlis, kuriame rasta daug XX a. buitinių šiukšlių (molinių, stiklinių indų šukių, fajansinių lėkščių fragmentų ir kitokių panašių dirbinių). 25–27 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. Perkasos R dalyje atsidengė XX a. II pusės duobės ir griautinio kapo kontūrai. Jie aiškiai fiksuoti pasiekus 60 cm gylį.

Kapo 1 duobės kontūras buvo 1,9 m ilgio ir 76 cm pločio, orientuotas iš PV į ŠR (2 pav.).

1 pav. Situacijos planas: 1 – saugomo kapinyno teritorija; 2 – žvalgytas plotas; 3 – tirtos perkasos; 4 – kalva; 5 – žvalgymų metu aptikti radiniai. U. Budvydo brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – the cemetery's protected territory; 2 – surveyed area; 3 – excavated trenches; 4 – the hill; 5 – finds discovered during the field survey.

Duobė ovalo formos, galuose 48–50 cm pločio. Jos užpildą sudarė pilkai gelsvas smėlis. Kape nerasta degėsių ar medienos fragmentų, kuriuos būtų galima susieti su medinio karsto liekanomis. Žmogaus kaulai atsidengė 68–69 cm gylyje. Mirusysis laidotas aukštielninkas, galva orientuotas beveik į Š (9°). Išlikę kaulai labai prastos būklės. Kaukolės sritis suardyta XX a. šiukšlių duobės. Savo vietoje išliko viršutinis ir apatinis žandikauliai. Jų padėtis rodytų, kad mirusiojo galva buvo pasukta veidu į dešinę pusę. Rankų kaulai neišliko, todėl jų padėtis liko neaiški. Sprendžiant iš išlikusių nedidelių šlaunikaulių ir blauzdikaulių fragmentų, žmogus laidotas suglaustomis ištiestomis kojomis. Tyrimo metu kape rasta vienintelė įkapė – geležinis kriauninis peilis (3 pav.). Jis aptiktas ties mirusiojo juosmeniu, kairėje pusėje, ašmenimis į apačią – kojūgalį. Kapo duobės dugnas nelygus, netaisyklingos pusapvalės formos, apytiksliai 38–40 cm pločio. Antropologiniai kaulų tyrimai apie mirusiojo lytį papildomų duomenų nesuteikė. Remiantis atliktais kaulinės medžiagos ^{14}C tyrimais, kapas datuojamas XV a. II puse – XVII a. pradžia.

Atlikus žvalgomuosius tyrimus ir žvalgymus galima konstatuoti, kad senkapis išties stipriai apardytas kasant žvyrą, įrengiant bulviarūsius ar tiesiant kelią. Tačiau 2–3 m aukščio kalvelėje ar bent jau jos P dalyje yra išlikę XV–XVII a. griautinių palaidojimų. Todėl senkapį būtina saugoti.

Kalniškiai Old Cemetery

In 2020, a field evaluation and survey were conducted in Kalniškiai Old Cemetery (Mažeikiai District, West Lithuania). 5300 m² were methodically surveyed using a metal detector on the site's grounds and in their vicinity (Fig. 1), yielding only one archaeological find, a coil ring (15th–16th-century). Five trenches (50.8 m²) were excavated but the only inhumation was discovered in trench 3 in the S part of the old cemetery (Fig. 2). The grave was 190 cm long and 76 cm wide, oriented SW–NE. The individual had been interred supine, the head to the N (9°). A full-tang knife was discovered to the left of the individual's waist (Fig. 3). Based on the 14C test of the bone material the burial dates to the second half of the 15th – early 17th centuries.

2 pav. Perkasoje 3 rastas kapas. U. Budvydo nuotr.

Fig. 2. A burial discovered in trench 3.

3 pav. Geležinis peilis. U. Budvydo nuotr.

Fig. 3. Iron knife.

Karolis Duderis

Smiltynės senkapis

2020 m. į PV nuo Smiltynės kaimo (Šiaulių r., Kužių sen.) vykdant kelio rekonstravimo darbus, kelkraščio ŠV pusėje, apie 30 m kelkraščio ruože atkasti žmonių kaulai. Darbus sustabdžius atlikti archeologiniai tyrimai. 1939 m. Krašto apsaugos ministerijos karo topografijos